

Twee continenten

Twee continenten, lang geleden één geheel,
gescheiden door de oceaan werd hun deel.
Na de tocht van Columbus' over het wijde blauw,
werden miljoenen weggevoerd in ketenen van rouw.
De zee kleurde rood van bloed in het ochtendlicht,
een verleden dat men nu met schaamte dicht.

Twee continenten, steeds verstrengeld gebleven,
door hun wortels die diep in elkaars aarde leven.
Van heinde en verre brachten volkeren hun lied,
hun geloof, hun taal, hun eten en hun verdriet.
Met pijn en strijd bouwden ze aan mi kondre tru,
het prachtige Sranankondre, ai mi lobi yu.

Bert Kalle, februari 2026

heb er lang over moeten nadenken, of ik dit wel wilde doen. Netje mi gudu, Boldewina heeft mij overgehaald en verteld hoe belangrijk dit voor jou is. Nogmaals het is éénmalig en dat geldt ook voor jullie. Ik vertel dit vanavond alléén als jullie mij plechtig beloven, nee zweren, dat wat ik jullie vertel, jullie nooit verder zullen vertellen. Niet aan je man, niet aan je kinderen, niet aan je kleinkinderen. Aan niemand.”

Oma Maatje, tante Bol en oma Netje lieten met een klein knikje weten dat zij zich hieraan zouden houden en riepen wat bedeesd en bijna gelijktijdig: “Ja, dat doen we.”

Oma Crude liet bewust een stilte vallen en keek iedereen indringend aan, om te zien of ze deze boodschap, deze afspraak begrepen. Oma Crude keek mij nu niet aan. Was deze boodschap ook voor mij bestemd? Ik hoorde hier niet te zijn, maar oma Crude had mij niet voor niets erbij gehaald? Zij wist dat ik net als oma Netje, vanavond alles wilde horen, om mijn zoektocht compleet te krijgen en op te schrijven. Hoe is het mogelijk dat zij in 1930 al wist waar een achter-achterkleinzoon in de eenentwintigste eeuw mee bezig zou zijn? Sterker nog hoe wist zij dat ik een boek zou schrijven? Ik zat hier omdat ik in de zoektocht naar mijn voormoeders haar wakker had gemaakt. Zij had mij teruggehaald, om hier vanavond aanwezig te zijn. Ze wist van mijn boek ‘Mijn oma was een slavin’ en ze wist ook dat er een vervolg moest komen om het verhaal compleet te krijgen.

Alsof de natuur deze afspraak wilde bevestigen klonk er een harde donderslag in de straat. De sibibusi was al die tijd in de straat blijven hangen en trok nu tergend langzaam met donder en bliksem weg.

“Jullie vragen je nu af waarom er niets doorverteld mag worden?”

Oma Crude liet weer bewust een stilte vallen om de boodschap een extra lading te geven en op fluisterton vervolgde ze haar verhaal.

“Er rust een Hebi op dit verhaal, op dit verleden, op de nazaten. Een Hebi zeg ik je. Waarom een Hebi? Wat voor Hebi? Precies weet ik het niet. Mi praksiri a sani disi e kon fu Afrika, e libi na Sranan. Ik

denk dat die vloek uit Afrika komt en nu in Suriname is. Yu musu wakti a tori disi. Jullie moeten wachten op dit verhaal. Dat komt straks. Mi begi yu, no aksi mi moro, nooit meer. Ik verzoek jullie, vraag mij dit nooit meer. Er rust een vloek op dit verhaal en die gaat over op de volgende generatie in de familie als je de belofte niet nakomt. Abun?”

Een Hebi op het verhaal als het doorverteld zou worden maakte genoeg indruk op de aanwezigen.

Ik hield mij doodstil en wilde het verhaal van oma Crude niet verstoren en de Hebi niet activeren.

Voor mij werd het steeds duidelijker dat oma Crude er heilig van overtuigd was dat haar overgrootmoeder Rose de Hebi had overgedragen aan Patience. De ban doorbreken kon alleen als iedereen die hier vanavond aanwezig was zich aan de belofte zou houden, om hetgeen wat hier verteld zou worden, niet aan anderen werd verteld. De Hebi overdragen naar de volgende generatie moest hier vanavond doorbroken worden.

Ze zouden het er nooit meer over hebben. Tante Bol hield zich stil. Aan de rilling van haar lichaam kon je zien dat zij al op de hoogte was van deze Hebi. Oma Netje en oma Maatje keken elkaar aan en waren goed geschrokken van deze Hebi-dreiging, en durfden het niet aan om meer vragen te stellen.

Voor oma Netje was dit de enige kans om meer te weten te komen. Ze liet geen twijfel bestaan bij oma Crude dat ze haar mond zou houden.

Oma Crude en tante Bol zouden deze avond een boekje opendoen, over de vragen waar oma Netje al een aantal jaren mee worstelde.

Fiene en Adrie waren deze avond al vroeg naar bed gestuurd en Anton zat gelukkig nog op Moengo. Hij had niks met de verhalen van vroeger en al helemaal niet als het over yorka's en Hebi's ging, of over de tijd van de slavernij. Voor hem was dat hoofdstuk gesloten. Hij